

Polityka dynastyczna Jagiellonów

Polityka dynastyczna Jagiellonów

Jagiellonowie była to dynastia w państwie polskim, która rządziła od czasów Władysława Jagiełły aż do Zygmunta II Augusta. Były to lata 1386 – 1572. Okres ten w państwie polskim uważany jest przez wielu historyków za jeden z najciekawszych okresów w dziejach historii Polski, jak również w dziejach historii Europy. Niewątpliwie należy przyznać, że Rzeczpospolita Obojga narodów była swoistego rodzaju fenomenem, z jakim spotykamy się w czasie całych rządów dynastii Jagiellonów.

Spróbujmy zastanowić się, czym jest polityka dynastyczna i na czym ona polega. Otóż polityka dynastyczna jest to świadoma i celowa polityka, w którą angażuje się całą własną rodzinę, każdy władca stara się zapewnić tron swojemu synowi, bądź też własnemu rodzeństwu (krewnym). Często obsadzano także trony sąsiednie. Takie zachowanie istniało od najdawniejszych czasów. Miało ono oczywiście na celu zapewnienie przychylności, sympatii, zwierzchności wśród sąsiednich krajów. Bowiem, trudno prowadzić wojnę z państwem, którego władca jest bratem czy szwagrem.

Polityka dynastyczna Jagiellonów nastawiona była, głównie na opanowanie tronów sąsiednich, czyli tronu królestwa Czech, Węgier, Litwy. Podejmowano także próby opanowania tronu w Mołdawii. Z tego względu państwa, w których rządzili Jagiellonowie, miały ogromne obszary, dzięki czemu liczono się z nimi na arenie międzynarodowej.

Każdy przedstawiciel dynastii starał się prowadzić politykę na własną rękę. Spróbujmy nieco przybliżyć jak te próby prowadzonej polityki wyglądały.

- Władysław Jagiełło dążył do zapewnienia tronu swoim synom z drugiego małżeństwa (z Zofią Holszańską), za cenę nadania szlachcie przywilejów: warckiego w 1423 roku, oraz jedleńsko – krakowskiego w 1433 roku. W ramach tych przywilejów Władysław Warneńczyk został koronowany na króla Węgier, natomiast Kazimierz Jagiellończyk został królem Czech i Węgier.

- 1440 – dzięki koronacji W. Warneńczyka – dochodzi do unii personalnej pomiędzy Polską, a Węgrami.

- Po śmierci w 1457 r. króla Czech i Węgier – Władysława Habsburga Pogrobowca, w obu państwach zostali wybrani królowie narodowi: w Czechach, król husycki Jerzy z Podiebradu, na Węgrzech Maciej Korwin. Król polski – Kazimierz Jagiellończyk, żonaty z siostrą Władysława Pogrobowca, Elżbietą Rakuszką, powołując się na prawo dynastyczne Habsburgów, zgłosił pretensje do tronów. Wobec trwającej wojny z Krzyżakami i trudności w polityce wewnętrznej, król polski poszedł na kompromis z królem czeskim. W zamian za poparcie atakowanego Jerzego z Podiebradu, w 1468 r. król czeski uznał syna Kazimierza Jagiellończyka, Władysława, swoim następcą w Czechach – potwierdziła to następnie elekcja szlachty czeskiej po śmierci Jerzego z Podiebradu (1471). Jagiellonowie rozszerzyli swoje władztwo na Czechy. Z pretensjami do tronu czeskiego wystąpił król Węgier, Maciej Korwin. Wojna zakończyła się w 1479 r. pokojem w Ołomuńcu – Morawy, Śląsk i Łużyce przypadły dożywotnio Maciejowi Korwinowi.

- Rywalizacja o tron węgierski – 1490 rok, pomiędzy Władysławem i Janem Olbrachtem, którego ojciec wyznaczył na tron węgierski. Spór ten zakończył się zwycięstwem Władysława (popartego przez możnowładztwo węgierskie).

- próba przywrócenia wpływów polskich w Mołdawii przez Jana Olbrachta w 1497 roku, niestety zakończona porażką króla polskiego.

Znaczenie polityki dynastycznej Jagiellonów

Na przełomie XV i XVI w. dynastia jagiellońska obejmowała następujące państwa: Koronę (Polskę), Litwę, Czechy, Węgry. Jej terytorium rozciągało się na północy od Morza Bałtyckiego, na wschodzie od ziem ruskich, na południu do Morza Czarnego i Adriatyckiego, na zachodzie do rzek Odry, Nysy Łużyckiej i środkowego biegu Dunaju, po granice z Italią. Tym całym, ogromnym obszarem zarządzała dynastia

Jagiellonów.

Polityka dynastyczna, charakterystyczna nie tylko dla dynastii jagiellońskiej, zmierzała do opanowania poprzez układy dynastyczne, umowy międzypaństwowe, państw i terenów sąsiadujących.

Mistrzami w tej trudnej i skomplikowanej grze politycznej byli Habsburgowie - drogą mariaży zajęli wiele tronów europejskich, wygrywając rywalizację o wpływy w Europie Środkowej z Jagiellonami.

W 1515 r. w Wiedniu w czasie zjazdu, doszło do podpisania jagiellońsko-habsburskich układów dynastycznych - Ludwik Jagiellończyk (syn króla Węgier i Czech - Władysława) pojął za żonę Marię Habsburg, a jego siostra Anna wyszła za mąż za Ferdynanda Habsburga syna cesarza Maksymiliana. Ustalono, że w przypadku wygaśnięcia linii Jagiellonów władze w Czechach i na Węgrzech mieli przejąć Habsburgowie. Niestety długo nie trzeba było czekać, aby doszło do realizacji zasad podpisanych w Wiedniu, bowiem już w 1526 roku, w bitwie z Turkami pod Mohaczem zginął bezpotomnie Ludwik Jagiellończyk, król Czech i Węgier. Ferdynand Habsburg zajął opuszczone trony.

Słabości polityki dynastycznej Jagiellonów:

- brak spójności wewnętrznej, odmienna kultura, gospodarka i interesy możnowładztwa poszczególnych państw.
- brak jednolitej polityki zagranicznej,
- ciągłe spory pomiędzy braćmi,
- silna pozycja Habsburgów i Turcji w Europie,
- ogromny obszar, który zajmowały państwa Jagiellonów,
- nieporozumienia, spory, konflikty.